

NEUVOSTON DIREKTIIVI 97/81/EY,

annettu 15 päivänä joulukuuta 1997,

Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE), julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) ja Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY) tekemästä osa-aikatyötä koskevasta puitesopimuksesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn sosiaalipolitiikasta tehdyn pöytäkirjan (N:o 14) liitteenä olevan sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen ja erityisesti sen 4 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

sekä katsoo, että

- (1) Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn sosiaalipolitiikasta tehdyn pöytäkirjan perusteella muut jäsenvaltiot kuin Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, jäljempänä 'jäsenvaltiot' haluavat jatkaa vuoden 1989 sosiaalisella peruskirjalla viitotetulla tiellä ja ovat tehneet keskenään sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen,
- (2) työmarkkinaosapuolet voivat sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti pyytää yhteisesti, että yhteisön tasolla tehdyt sopimukset pannaan täytäntöön neuvoston komission ehdotuksesta tekemällä päätöksellä,
- (3) työntekijöiden sosiaalisia perusoikeuksia koskevan yhteisön peruskirjan 7 kohdassa säädetään muun ohessa, että "sisämarkkinoiden toteuttamisen on johdettava työntekijöiden elin- ja työolojen paranemiseen yhteisössä. Tähän päästään yhdenmukaistamalla eri maissa vallitsevien olosuhteiden parantamista, erityisesti muiden kuin toistaiseksi voimassa olevien työsuhteiden, kuten määräaikaisten työsuhteiden, osa-aikatyön, väliaikaisen työn ja kausityön osalta",
- (4) neuvosto ei ole tehnyt päätöstä tiettyjä työsuhteita koskevasta direktiiviehdotuksesta kilpailun vääristymisen osalta ⁽¹⁾, sellaisena kuin se on muutettuna ⁽²⁾, eikä tiettyjä työsuhteita koskevasta direktiiviehdotuksesta työolojen osalta ⁽³⁾,
- (5) Essenissä kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmissä korostettiin tarvetta toteuttaa sellaisia toimenpiteitä, joilla edistetään työllisyyttä sekä naisten ja miesten tasa-arvoisia mahdollisuuksia sekä vaadittiin toimenpiteitä kasvun työllistävän vaikutuksen lisäämiseksi erityisesti joustavammilla työjärjestelyillä,

jotka vastaavat sekä työntekijöiden toiveita että kilpailun vaatimuksia,

- (6) komissio on sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti kuullut työmarkkinaosapuolia yhteisön toiminnan mahdollisista suuntaviivoista joustavien työaikojen ja työntekijöiden turvallisuuden osalta,
- (7) komissio arvioi tämän kuulemisen perusteella, että yhteisön toiminta on suotavaa, sekä kuuli työmarkkinaosapuolia uudelleen yhteisön tasolla suunnitellun ehdotuksen sisällöstä sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 3 artiklan 3 kohdan mukaisesti,
- (8) toimialtaan yleiset työmarkkinakeskusjärjestöt (Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestö (UNICE), julkisten yritysten Euroopan keskus (CEEP) ja Euroopan ammatillinen yhteisjärjestö (EAY)) ilmoittivat komissiolle 19 päivänä kesäkuuta 1996 päivättyllä yhteisellä kirjeellä, että ne ovat halukkaita aloittamaan sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 4 artiklan mukaisen menettelyn; ne pyysivät komissiolta 12 päivänä maaliskuuta 1997 päivättyllä yhteisellä kirjeellä kolmen kuukauden lisäaikaa; komissio myönsi tämän lisäajan,
- (9) kyseiset työmarkkinakeskusjärjestöt tekivät 6 päivänä kesäkuuta 1997 osa-aikatyötä koskevan puitesopimuksen ja toimittivat komissiolle yhteisen pyyntönsä puitesopimuksen täytäntöönpanosta sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti,
- (10) neuvosto antoi 6 päivänä joulukuuta 1994 päätöslauselman tietyistä Euroopan unionin sosiaalipolitiikan näkymistä, jotka koskivat unionin taloudellista ja sosiaalista lähentymistä ⁽⁴⁾, ja kehotti työmarkkinaosapuolia hyödyntämään sopimusten tekomahtoisuuksia, koska työmarkkinaosapuolet ovat yleisesti ottaen lähempänä yhteiskunnallista todellisuutta ja sen ongelmia,
- (11) allekirjoittajaosapuolet toivoivat saavansa aikaan osa-aikatyötä koskevan puitesopimuksen, jossa esitetään osa-aikatyön yleiset periaatteet ja vähimmäisvaatimukset; ne osoittivat halunsa laatia yleiset puitteet,

⁽¹⁾ EYVL C 224, 8.9.1990, s. 6

⁽²⁾ EYVL C 305, 5.12.1990, s. 8

⁽³⁾ EYVL C 224, 8.9.1990, s. 4

⁽⁴⁾ EYVL C 368, 23.12.1994, s. 6

joiden avulla osa-aikatyöntekijöiden syrjintä poistetaan ja kehitetään osa-aikatyön mahdollisuuksia sekä työnantajien että työntekijöiden kannalta hyväksyttävältä perustalta,

(12) työmarkkinaosapuolet ovat halunneet kiinnittää erityistä huomiota osa-aikatyöhön, mutta ne ovat samalla ilmoittaneet aikovansa harkita, olisivatko samanlaiset sopimukset tarpeen muidenkin työmuotojen osalta,

(13) Euroopan unionin valtion- ja hallitusten päämiehet ilmaisivat Amsterdamissa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmissä tyytyväisyytensä työmarkkinaosapuolten osa-aikatyöstä tekemään sopimukseen,

(14) tämän puitesopimuksen täytäntöönpanon asianmukainen oikeudellinen väline on perustamissopimuksen 189 artiklan mukainen direktiivi; se sitoo jäsenvaltioita saavutettavaan tulokseen nähden, mutta jättää kansallisten viranomaisten valittavaksi muodon ja keinot,

(15) jäsenvaltiot eivät voi perustamissopimuksen 3 b artiklassa määriteltyjen toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen mukaisesti riittävällä tavalla toteuttaa tämän direktiivin tavoitteita, vaan ne voidaan toteuttaa paremmin yhteisön tasolla; tässä direktiivissä säädetään vain siitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi,

(16) kuten on tehty muidenkin sosiaalialan direktiivien kohdalla, joissa käytetään samankaltaisia termejä, niiden termien, joita puitesopimuksessa käytetään, mutta joita siinä ei erikseen määritellä, määrittely jätetään tässä direktiivissä jäsenvaltioiden tehtäväksi kansallisen lainsäädännön ja/tai käytäntöjen mukaisesti edellyttäen, että nämä määritelmät eivät ole ristiriidassa puitesopimuksen sisällön kanssa,

(17) komissio teki direktiiviehdotuksensa sosiaalipoliitikasta tehdyn pöytäkirjan (N:o 14) täytäntöönpanosta 14 päivänä joulukuuta 1993 antamansa tiedonannon ja sosiaalisen vuoropuhelun kehityksestä yhteisön tasolla 18 päivänä syyskuuta 1996 antamansa tiedonannon mukaisesti, ottaen huomioon allekirjoittajaosapuolien edustavuuden sekä puitesopimuksen lausekkeiden lainmukaisuuden,

(18) komissio teki direktiiviehdotuksensa noudattaen sosiaalipoliitikasta tehdyn sopimuksen 2 artiklan 2 kohtaa, jonka mukaan sosiaalipoliitikkaa koskevassa lainsäädännössä ”vältetään säätämästä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia tai oikeudellisia raskautuksia, jotka

vaikeuttaisivat pienten tai keski suurten yritysten perustamista taikka niiden kehittämistä”,

(19) komissio on sosiaalipoliitikkaa koskevan pöytäkirjan (N:o 14) täytäntöönpanosta 14 päivänä joulukuuta 1993 antamansa tiedonannon mukaisesti ilmoittanut asiasta Euroopan parlamentille ja lähettänyt sille direktiiviehdotuksensa tekstin, joka sisältää puitesopimuksen,

(20) komissio on ilmoittanut asiasta myös talous- ja sosiaalikomitealle,

(21) puitesopimuksen 6 lausekkeen 1 kohdassa määrätään, että jäsenvaltiot ja/tai työmarkkinaosapuolet voivat pitää voimassa tai ottaa käyttöön edullisempia määräyksiä,

(22) puitesopimuksen 6 lausekkeen 2 kohdassa määrätään, että direktiivin täytäntöönpano ei oikeuta heikentämään jäsenvaltiossa vallitsevaa tilannetta,

(23) työntekijöiden sosiaalisia perusoikeuksia koskevassa yhteisön peruskirjassa tunnustetaan kaikenlaisen, erityisesti sukupuoleen, ihonväriin, rotuun, mielipiteisiin ja uskonnolliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän vastaisen toiminnan merkitys,

(24) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F artiklan 2 kohdassa määrätään, että unioni pitää arvossa yhteisön oikeuden yleisinä periaatteina perusoikeuksia, sellaisina kuin ne taataan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä Euroopan yleissopimuksessa ja sellaisina kuin ne ilmenevät jäsenvaltioiden yhteisessä valtiosääntöperinteessä,

(25) jäsenvaltiot voivat antaa tämän direktiivin täytäntöönpanon työmarkkinaosapuolten tehtäväksi näiden yhteisestä pyynnöstä sillä edellytyksellä, että ne toteuttavat kaikki toimenpiteet voidakseen jatkuvasti taata tässä direktiivissä säädettyjen tulosten saavuttamisen, ja

(26) puitesopimuksen täytäntöönpanolla edistetään sosiaalipoliitikkaa koskevan sopimuksen 1 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamista,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tämän direktiivin tarkoituksena on panna täytäntöön toimialtaan yleisten työmarkkinakeskusjärjestöjen (UNICE, CEEP, EAY) 6 päivänä kesäkuuta 1997 tekemä osa-aikatyötä koskeva puitesopimus, joka on liitteenä.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 20 tammikuuta 2000 tai varmistettava viimeistään kyseisenä päivänä, että työmarkkinaosapuolet ovat panneet tarvittavat säännökset täytäntöön sopimusteitse, ja jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, joiden avulla ne voivat jatkuvasti taata tässä direktiivissä säädettyjen tulosten saavuttamisen. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle välittömästi.

Jäsenvaltiot voivat saada enintään yhden vuoden lisäaikaa, jos se on tarpeen erityisten vaikeuksien tai työehtosopimuksella tapahtuvan täytäntöönpanon vuoksi.

Niiden on ilmoitettava tällaisista olosuhteista komissiolle välittömästi.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuissa jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niitä virallisesti julkaistaessa niihin on liitettävä viittaus tähän direktiiviin. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kirjallisina ne keskeiset kansalliset säännökset, jotka ne ovat

antaneet tai antavat tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä.

3 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

4 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 15 päivänä joulukuuta 1997.

Neuvoston puolesta

J.-C. JUNCKER

Puheenjohtaja

LIITE

EUROOPAN TEOLLISUUDEN JA TYÖNANTAJAIN KESKUSJÄRJESTÖ (UNICE)

EUROOPAN AMMATILLINEN YHTEISJÄRJESTÖ (EAY)

JULKISTEN YRITYSTEN EUROOPAN KESKUS (CEEP)

OSA-AIKATYÖTÄ KOSKEVA PUITESOPIMUS

Johdanto-osa

Tämä puitesopimus on osa yleistä eurooppalaista työllisyysstrategiaa. Osa-aikatyöllä on viime vuosina ollut merkittävä vaikutus työllisyyteen. Tästä syystä sopimuksen osapuolet ovat kiinnittäneet erityistä huomiota tähän työnteon muotoon. Osapuolten aikomuksena on harkita tarvetta tehdä muita joustavia työnteon muotoja koskevia samanlaisia sopimuksia.

Samalla kun siinä tunnustetaan, että tilanteet jäsenvaltioissa vaihtelevat ja että osa-aikatyö on luonteenomainen työnteon piirre tietyillä toimialoilla ja tietyissä toiminnoissa, sopimus määrittelee osa-aikatyötä koskevat yleiset periaatteet ja vähimmäisvaatimukset. Se kuvaa työmarkkinaosapuolten tahtoa luoda yleiset puitteet osa-aikatyöntekijöihin kohdistuvan syrjinnän poistamiseksi ja edesauttaa osa-aikatyömahdollisuuksien kehittämistä sekä työnantajien että työntekijöiden kannalta hyväksyttävältä perustalta.

Sopimus koskee osa-aikatyöntekijöiden työehtoja samalla kun siinä tunnustetaan, että lakisääteinen sosiaaliturva kuuluu jäsenvaltioiden päätettäväksi. Syrjimättömyyden periaatteen osalta sopimuksen osapuolet ovat panneet merkille Dublinissa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston työllisyyttä koskevan julistuksen joulukuulta 1996, jossa neuvosto muun muassa korosti tarvetta muokata sosiaaliturvajärjestelmiä myönteisemmiksi työllisyydelle kehittämällä ”sosiaalisen suojelun järjestelmiä, jotka pystyvät mukautumaan uusiin työmuotoihin ja tarjoamaan asianmukaista sosiaalista suojelua tällaista työtä tekeville ihmisille”. Sopimuksen osapuolten mielestä tämä julistus pitäisi panna täytäntöön.

EAY, UNICE ja CEEP pyytävät komissiota antamaan tämän puitesopimuksen neuvoston käsiteltäväksi, jotta se päätöksellään vahvistaisi nämä vaatimukset sitoviksi niissä jäsenvaltioissa, jotka ovat sosiaalipolitiikkaa koskevan, Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn sosiaalipolitiikasta tehdyn pöytäkirjan (N:o 14) liitteenä olevan sopimuksen osapuolia.

Nyt esillä olevan sopimuksen osapuolet pyytävät komissiota sopimuksen täytäntöönpanoa koskevassa ehdotuksessaan vaatimaan jäsenvaltioita hyväksymään neuvoston päätöksen noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kahden vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä tai varmistamaan (!), että työmarkkinaosapuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet sopimusteitse ennen tämän määräajan päättymistä. Jäsenvaltiot voivat saada enintään yhden vuoden lisäaikaa tämän määräyksen noudattamiseksi, jos se on tarpeen erityisten vaikeuksien tai työehtosopimuksella tapahtuvan täytäntöönpanon vuoksi.

Sopimuksen osapuolet pyytävät, että komissio osoittaisi tämän sopimuksen tulkintaa Euroopan tasolla koskevat kysymykset ensiksi osapuolille lausuntoa varten, tämän kuitenkin rajoittamatta kansallisten tuomioistuinten ja yhteisöjen tuomioistuimen asemaa.

Yleisiä huomioita

1. Osapuolet ovat ottaneet huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn sosiaalipolitiikasta tehdyn pöytäkirjan (N:o 14) liitteenä olevan sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen ja erityisesti sen 3 artiklan 4 kohdan ja 4 artiklan 2 kohdan;
2. sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 4 artiklan 2 kohdassa määrätään, että yhteisön tasolla tehdyt sopimukset pannaan täytäntöön allekirjoittajaosapuolten yhteisestä pyynnöstä neuvoston komission ehdotuksesta tekemällä päätöksellä;
3. työajan joustavuutta ja työntekijöiden turvaa koskevassa toisessa kuulemisasiakirjassaan komissio ilmoitti aikomuksensa ehdottaa oikeudellisesti sitovaa yhteisön toimenpidettä;

(!) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen liittyvän sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 2 artiklan 4 kohdassa tarkoitulla tavalla.

4. Essenissä kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmissä korostettiin tarvetta toteuttaa sellaisia toimenpiteitä, joilla edistetään työllisyyttä sekä naisten ja miesten tasa-arvoisia mahdollisuuksia ja vaadittiin toimenpiteitä "kasvun työllistävän vaikutuksen lisäämiseksi, erityisesti joustavammilla työjärjestelyillä, jotka vastaavat sekä työntekijöiden toiveita että kilpailun vaatimuksia";
5. sopimuksen osapuolet pitävät tärkeinä toimenpiteitä, joilla helpotetaan miesten ja naisten pääsyä osa-aikatyöhön eläkkeelle siirtymisen valmistautumiseksi, työ- ja perhe-elämän yhteensovittamiseksi sekä ammatitaitoa ja etenemismahdollisuuksia edistävien opiskelu- ja koulutusmahdollisuuksien hyödyntämiseksi työnantajien ja työntekijöiden molemminpuoliseksi hyödyksi ja tavalla, joka edistää yritysten kehitystä;
6. sopimus jättää jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten tehtäväksi määrittellä näiden yleisten periaatteiden, vähimmäisvaatimusten ja määräysten täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohtaiset määräykset kunkin jäsenvaltion tilanteen huomioon ottamiseksi;
7. sopimus ottaa huomioon tarpeen parantaa sosiaalipolitiikalle asetettavia vaatimuksia, edistää yhteisön talouden kilpailukykyä ja välttää säättämistä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia ja oikeudellisia rasituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten ja keskisuurten yritysten perustamista taikka niiden kehittämistä;
8. työmarkkinaosapuolilla on parhaat edellytykset työnantajien ja työntekijöiden tarpeita vastaavien ratkaisujen löytämiseksi, joten niille on annettava erityisasema tämän sopimuksen täytäntöönpanossa ja soveltamisessa;

ALLEKIRJOITTANEET OSAPUOLET OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 lauseke: Tarkoitus

Tämän puitesopimuksen tarkoituksena on

- a) osa-aikatyöntekijöihin kohdistuvan syrjinnän poistaminen ja osa-aikatyön laadun parantaminen;
- b) helpottaa osa-aikatyön kehittämistä vapaaehtoisuuden pohjalta ja myötävaikuttaa työajan joustavaan järjestämiseen työnantajien ja työntekijöiden tarpeet huomioon ottavalla tavalla.

2 lauseke: Soveltamisala

1. Tätä sopimusta sovelletaan osa-aikatyöntekijöihin, joilla on laissa, työehtosopimuksessa tai kussakin jäsenvaltiossa voimassa olevissa käytännöissä määritelty työ sopimus tai työsuhde.
2. Jäsenvaltiot, sen jälkeen kun ne ovat kuulleet työmarkkinaosapuolia kansallisen lainsäädännön, työehtosopimusten tai käytäntöjen mukaisesti, ja/tai asianmukaisen tason työmarkkinaosapuolet, kansallisten työmarkkinakäytäntöjen mukaisesti, voivat asiallisista syistä jättää tilapäisessä työssä olevat osa-aikatyöntekijät kokonaan tai osittain tämän sopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Tällaisia rajoituksia tulisi arvioida määräajoin sen varmistamiseksi, että niiden perusteena olevat asialliset syyt ovat edelleen olemassa.

3 lauseke: Määritelmät

Tässä sopimuksessa tarkoitetaan:

- 1) 'osa-aikatyöntekijällä' palkattua työntekijää, jonka säännöllinen työaika viikkotyöaikana tai keskimääräisenä työaikana enintään vuoden pituisena ajanjaksona laskettuna on lyhyempi kuin vastaavan kokoaikaisen työntekijän säännöllinen työaika;
- 2) 'vastaavalla kokoaikaisella työntekijällä' samassa työpaikassa työskentelevää kokoaikaista palkattua työntekijää, jolla on samantyyppinen työ sopimus tai työsuhde ja joka tekee samaa tai samankaltaista työtä, jolloin huomioon otetaan muut näkökohdat kuten kokemus, pätevyys ja ammatitaito.

Milloin työpaikassa ei ole vastaavaa kokoaikaista työntekijää, vertailu tulee tehdä sovellettavaan työehtosopimukseen perustuen, tai milloin sellaista ei ole, kansallisen lainsäädännön, työehtosopimusten tai käytäntöjen mukaisesti.

4 lauseke: Syrjimättömyyden periaate

1. Osa-aikatyöntekijöihin ei pelkästään osa-aikaisuuden perusteella saa soveltaa epäedullisempia työehtoja kuin vastaaviin kokoaikaisiin työntekijöihin, ellei erilainen kohtelu ole perusteltua asiallisista syistä.
2. Silloin kun se on tarkoituksenmukaista, sovelletaan pro rata temporis -periaatetta.

3. Jäsenvaltiot ja/tai työmarkkinaosapuolet antavat tämän lausekkeen täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohdaiset säännöt ottaen huomioon eurooppalaisen lainsäädännön sekä kansallisen lainsäädännön, työehtosopimukset ja käytännöt.
4. Jäsenvaltiot, sen jälkeen kun ne ovat kuulleet työmarkkinaosapuolia kansallisen lainsäädännön, työehtosopimusten tai käytäntöjen mukaisesti, ja/tai työmarkkinaosapuolet voivat asiallisista syistä tarvittaessa asettaa erityisten työehtojen piiriin pääsyn edellytykseksi palvelusaikaa, työn kestoja tai työansioita koskevia vaatimuksia. Osa-aikaisten työntekijöiden pääsyä erityisten työehtojen piiriin koskevia arviointiperusteita olisi tarkasteltava määräjain ottaen huomioon 4 lausekkeen 1 kohdassa tarkoitettujen syrjimättömyyden periaatteen.

5 lauseke: Mahdollisuudet osa-aikatyöhön

1. Tämän sopimuksen 1 lausekkeen sekä osa-aikatyöntekijöiden ja koko-aikaisten työntekijöiden välisen syrjimättömyysperiaatteen mukaisesti:
 - a) jäsenvaltioiden olisi, sen jälkeen kun ne ovat kuulleet työmarkkinaosapuolia kansallisen lainsäädännön tai käytäntöjen mukaisesti, tunnistettava oikeudelliset tai hallinnolliset esteet, jotka saattavat rajoittaa mahdollisuuksia osa-aikatyöhön, arvioitava niitä ja tarvittaessa poistettava ne;
 - b) työmarkkinaosapuolten olisi toimivaltansa puitteissa ja työehtosopimuksissa määrättyjen menettelytapojen mukaisesti tunnistettava esteet, jotka saattavat rajoittaa mahdollisuuksia osa-aikatyöhön, arvioitava niitä ja tarvittaessa poistettava ne.
2. Työntekijän kieltäytymisen siirtymästä koko-aikaisesta työstä osa-aikatyöhön tai päinvastoin ei sellaisenaan tulisi olla pätevä työsuhteen päättämisperuste, tämän kuitenkaan rajoittamatta mahdollisuutta päättää työsuhdetta kansallisen lainsäädännön, työehtosopimusten ja käytäntöjen mukaisesti muista, kuten työpaikan toiminnallisista vaatimuksista johtuvista syistä.
3. Työnantajien olisi mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon:
 - a) työntekijöiden pyynnöt siirtyä koko-aikaisesta työstä osa-aikatyöhön, mikäli tällaista työtä tulee työpaikassa tarjolle;
 - b) työntekijöiden pyynnöt siirtyä osa-aikatyöstä koko-aikatyöhön tai lisätä työaikaansa, jos sellainen mahdollisuus ilmaantuu;
 - c) oikea-aikainen tiedottaminen työpaikassa olevista osa-aikaisista ja koko-aikaisista työtehtävistä koko-aikaisesta työstä osa-aikaiseen ja päinvastoin tapahtuvan siirtymisen helpottamiseksi;
 - d) toimenpiteet osa-aikatyöhön pääsyn helpottamiseksi yrityksen kaikilla tasoilla, mukaan lukien erityistä ammattitaitoa vaativat ja johtotehtävät, sekä mahdollisuuksien mukaan osa-aikatyöntekijöiden urakehitysmahdollisuuksia ja ammatillista liikkuvuutta edistävään ammatilliseen koulutukseen osallistumisen helpottamiseksi;
 - e) asianmukainen tiedottaminen yrityksessä tehtävästä osa-aikatyöstä työntekijöitä edustaville olemassa oleville elimille.

6 lauseke: Täytäntöönpanoa koskevat määräykset

1. Jäsenvaltiot ja/tai työmarkkinajärjestöt voivat pitää voimassa tai ottaa käyttöön tässä sopimuksessa asetettuja määräyksiä edullisempia määräyksiä.
2. Tämän sopimuksen määräysten täytäntöönpano ei ole pätevä peruste heikentää sen piirissä olevien työntekijöiden suojan yleistä tasoa, millä ei kuitenkaan rajoiteta jäsenvaltioiden ja/tai työmarkkinaosapuolten oikeutta olosuhteiden muuttuessa kehittää erilaisia lainsäädäntöön, määräyksiin tai sopimukseen sisältyviä säännöksiä eikä 5 lausekkeen 1 kohdan soveltamista edellyttäen, että 4 lausekkeen 1 kohdassa ilmaistua syrjimättömyyden periaatetta noudatetaan.
3. Tällä sopimuksella ei rajoiteta työmarkkinaosapuolten oikeutta tehdä asianmukaisella tasolla, mukaan lukien eurooppalainen taso, sopimuksia, joilla mukautetaan tai täydennetään tämän sopimuksen määräyksiä kyseisten työmarkkinaosapuolten erityistarpeiden huomioon ottamiseksi.
4. Tällä sopimuksella ei rajoiteta yhteisön erityissäännösten, erityisesti miesten ja naisten tasa-arvoista kohtelua ja yhtäläisiä mahdollisuuksia koskevien säännösten soveltamista.
5. Tämän sopimuksen soveltamista koskevien riitojen ja valitusten ennaltaehkäisy ja selvittely tapahtuu kansallisen lainsäädännön, työehtosopimusten ja käytäntöjen mukaisesti.
6. Allekirjoittaneet osapuolet tarkastelevat sopimusta uudelleen viiden vuoden kuluttua neuvoston päätöksestä, jos joku tämän sopimuksen osapuolista niin pyytää.